

۲۰۲۳، ۹۹۳

مبانی و فلسفه تربیت بدنی و ورزش

دکتر رسول نوروزی، **مید حسینی**
عضویت علمی دانشکده تربیت بدنی و ورزش

دکتر فروغ فتاحی **مسرور**
عضویت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد پاکدک (امام زاده)

مبانی و فلسفه تربیت‌بدنی و ورزش

تألیف: دکتر رسول نوروزی سیدحسینی، دکتر فروغ فتاحی‌مسرور

سرپرست واحد گرافیک/ المیرا میرموسوی

مدیر هنری و طراح جلد/ محمودرضا لطیفی

ویراستار ادبی/ دکتر منصور مام علیپور

ویرایش تصاویر/ بهنام محمدی

صفحه‌آرا/ راضیه امیری

نمونه‌خوان/ روناس رئوفی

آزمایش‌سازی و نظارت بر چاپ/ محمد حتمی رازلیقی

فیس و پخش/ مهدی حتمی رازلیقی

نوبت چاپ/ ۱۳۹۸

شمارگان ۵۰۰۰ نسخه

سرشناسه: نوروزی سیدحسینی، رسول ۱۳۹۸ - عنوان و نام پدیدآور: مبانی و فلسفه تربیت‌بدنی و ورزش/ رسول نوروزی سیدحسینی، فروغ فتاحی‌مسرور؛ ویراستار ادبی منصور مام‌علیپور
مشخصات نشر: تهران: شرکت تضامین انتشارات حتمی و شرکا، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۱۳۰ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۵-۲۵۱-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: ورزش - فلسفه
موضوع: Sports - Philosophy
موضوع: تربیت‌بدنی - فلسفه
موضوع: Physical education and training - Philosophy
شناسه افزوده: فتاحی‌مسرور، فروغ، ۱۳۶۴ -
رده بندی کنگره: ۱۳۹۸م۲/۶۷۷۰۶GVV
رده بندی دیویی: ۷۹۶/۰۱
شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۶۲۷۹۶

فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید
(اردیبهشت)، نبش شهرزاد، پلاک ۱

مرکز پخش: تهران، خیابان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و
اردیبهشت، جنب بانک صادرات، ساختمان ۱۳۶۰، طبقه پنجم، واحد ۲۳

۶۶۴۰۳۱۶۲ | Hatmi.ir | ۶۶۴۰۳۱۷۰

توجه:

به موجب ماده ۵ قانون حمایت، از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱۰/۱۱ کلیه حقوق این کتاب برای انتشارات حتمی محفوظ است و هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق استفاده از آن را ندارد و متخلفین به موجب این قانون تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

برون شو ای غم از سینه که لطف یار می آید
 تو هم ای دل ز من گم شو که آن دلدار می آید
 «مولانا جلال‌الدین»

در هر رشته‌ی علمی شناخت فلسفه، اصول و مبانی موجود در آن عرصه‌ی علمی، خاستگاه اصلی رشته‌ها در آن حوزه است؛ بنابراین اصول و مبانی یک رشته جهت‌گیری‌های اصلی -رشته‌ی علمی با توجه به نگاه‌های فلسفی به آن رشته را مشخص می‌کند. علوم ورزشی از این شیوه جدا نیست. در علوم ورزشی مجموعه‌ای از اصول و مبانی وجود دارد که این مفاهیم اساسی علوم ورزشی را شکل می‌دهند. از این رو، شناخت و فهم صحیح از مبانی و مفاهیم می‌تواند منجر به درک جامع از کلیت، قلمرو، اهداف و اثرات تربیت‌بدنی و ورزش در حوزه‌های مختلف شود. با توجه به این مسئله، هدف از نگارش این کتاب، ارائه‌ی مطالبی است که دانشجویان رشته‌ی علوم ورزشی (به‌ویژه دوره‌ی کارشناسی) بتوانند مطالب مرتبط با مبانی و فلسفه‌ی تربیت‌بدنی و ورزش را به‌سادگی بیابانند. برای تدوین این کتاب، تا حد امکان سرفصل‌های تنظیمی شورای عالی برنامه‌ریزی، راجع به علوم و آموزش عالی و ساختارهای اساسی مورد نیاز در درس مبانی و فلسفه‌ی تربیت‌بدنی و ورزش مورد توجه قرار گرفته است و به همین دلیل این کتاب می‌تواند در دسترس دانشجویان و کارشناسی (حتی دوره‌ی کارشناسی ارشد) مورد استفاده دانشجویان قرار گیرد. این کتاب دربرگیرنده‌ی هشت فصل است: در فصل اول، به بررسی مفاهیم اساسی در تربیت‌بدنی و ورزش پرداخته شده است. این فصل تعاریف و دسته‌بندی مفاهیم مرتبط با ورزش و تربیت‌بدنی را ارائه می‌کند. در فصل دوم، کلیات، اهداف و اثرات تربیت‌بدنی با توجه به زیرشاخه‌های تعلیم و تربیت و هدف‌های شناختی، عاطفی، روانی - حرکتی بحث شده است. در فصل سوم، دیدگاه‌ها و رویکردهای فلسفی به تربیت‌بدنی و ورزش بررسی شده است. در این فصل عمیق‌ترین مفاهیم و دیدگاه‌ها نسبت به تربیت‌بدنی و ورزش ارائه شده است. در واقع مفاهیم اساسی تربیت‌بدنی و ورزش به شیوه‌ی فلسفی؛ به این معنا که مجموعه‌ی این مفاهیم و شیوه‌ی شکل‌گیری آنها، زیر ذره‌بین فلسفه برده شده است و آنها به‌عنوان موضوعی برای پژوهش‌ها و پرسش‌های فلسفی مورد بررسی قرار داده می‌شود. در فصل چهارم، مبانی تربیتی

و ارزش‌شناسی در ورزش و تربیت‌بدنی مورد بحث قرار گرفته است. بر این اساس ماهیت تربیت، هدف‌های تربیت، مبانی و اصول تربیتی ورزش و تربیت‌بدنی بررسی و تبیین شده است و همچنین از آنجایی که ارزش‌شناسی نقش مهمی در مبحث تربیت دارد، مفهوم ارزش و انواع آن‌ها و ارزش‌شناسی در ورزش و تربیت‌بدنی مورد بحث واقع شده است. در فصل پنجم، مبانی روان‌شناختی ورزش و تربیت‌بدنی تشریح شده است. در نظر گرفتن این امر که روان‌شناسی بخش مهمی از نظام تعلیم و تربیت است و از آنجمله هیچ‌گاه آموزش بدون توجه به نکات و اصول روان‌شناختی نمی‌تواند کامل باشد، پیوستگی مبانی روان‌شناختی تربیت‌بدنی و ورزش بحث شده است. در فصل ششم، مبانی فرهنگی و اجتماعی ورزش و تربیت‌بدنی با تأکید بر کارکردهای اجتماعی ورزش مورد بحث قرار گرفته است. در این فصل نقش ورزش در فرهنگ و جوامع انسانی و اهمیت مطالعات جامعه‌شناختی در ورزش و تربیت‌بدنی بحث شده است. در فصل هفتم، مبانی سیاسی تربیت‌بدنی مورد بررسی قرار گرفته است. در این فصل، رابطه‌ی ورزش و سیاست، نقش سیاست‌مداران در ورزش و کارکردهای سیاسی ورزش مورد تبیین قرار گرفته است. در فصل هشتم، مبانی اقتصادی ورزش تشریح شده است. در این فصل، اهمیت اقتصادی ورزش، کارکردهای اقتصادی ورزش و عناصر اقتصادی در ورزش تحلیل و بررسی شده است.

مؤلفان امیدوار هستند این کتاب - که حاصل مطالعات و تالیفات ریس آنان است - تأثیر مطلوبی بر یادگیری مبانی، اصول و فلسفه علوم ورزشی بگذارد. آنچه سعی شده است که کتاب خالی از اشتباه باشد؛ ولی از آنجایی که در امور انسانی هرگز احتمال بروز خطا وجود دارد، امکان دارد اشتباهاتی از چشم مؤلفان به دور مانده باشد؛ از آن‌ها از همه‌ی استادان، دانشجویان، دانش‌پژوهان و خوانندگان گرامی تقاضا می‌شود با نسیب‌های ارزنده و براننده‌ی خود، ما را یاری کنند. راهنمایی‌ها و یادآوری‌های صاحب‌نظران، می‌تواند به برطرف کردن کاستی‌های این کتاب در چاپ‌های بعدی کمک کند و مسلماً موجب سپاسگزاری خواهد بود. در پایان بر خود بایسته می‌دانیم که از زحمات سرکار خانم امینی برای نمونه‌خوانی متن تشکر کنیم.

الحمد لله اولاً و آخراً

رسول نوروزی سیدحسینی

فروغ فتاحی مسرور

تهران، مرداد ۱۳۹۷

۸

فصل ۱ مفاهیم اساسی در تربیت بدنی و ورزش

۱۸	تفریح	۸	تربیت بدنی
۱۸	فراغت	۹	ورزش
۱۹	بازی	۱۱	دسته بندی ورزشها
۲۰	آمادگی جسمانی	۱۲	ورزش پرورشی
۲۱	آمادگی حرکتی	۱۳	ورزش تفریحی
۲۲	خلاصه فصل	۱۶	ورزش قهرمانی
۲۳	خودآزمایی	۱۷	ورزش حرفه ای

۲۴

فصل ۲ مبانی، اهداف و کارکردهای تربیت بدنی و ورزش

۲۹	(ج) هدف تکامل شناختی	۲۴	قلمروهای تعلیم و تربیت
۲۹	(د) هدف تکامل عاطفی	۲۵	(الف) حوزه شناختی
۲۹	(ه) هدف تکامل اخلاقی	۲۵	(ب) حوزه عاطفی
۳۰	اثراات و مزایای تربیت بدنی و ورزش	۲۶	(ج) حوزه روانی- حرکتی
۳۰	فواید روانی و ذهنی	۲۷	تربیت بدنی و قلمروهای تعلیم و تربیت
۳۱	فواید بهداشتی و فیزیولوژیک	۲۷	(الف) تربیت بدنی و حوزه شناختی
۳۱	فواید جسمانی و عضلانی-اسکلتی	۲۷	(ب) تربیت بدنی و حوزه عاطفی
۳۲	فواید اجتماعی	۲۸	(ج) تربیت بدنی و حوزه روانی- حرکتی
۳۲	فواید اقتصادی	۲۸	اهداف تربیت بدنی و ورزش
۳۳	خلاصه فصل	۲۸	(الف) هدف توسعه جسمانی
۳۴	خودآزمایی	۲۸	(ب) هدف تکامل حرکتی

۳۵

فصل ۳ دیدگاهها و رویکردهای فلسفی به تربیت بدنی و ورزش

۴۳	فلسفه رئالیسم و تربیت بدنی و ورزش	۳۵	فلسفه و تعاریف آن
۴۵	فلسفه پراگماتیسم و تربیت بدنی و ورزش	۳۷	فلسفه تربیت بدنی و ورزش
۴۷	فلسفه اگزیستانسیالیسم و تربیت بدنی و ورزش	۳۸	ورزش و تربیت بدنی در دیدگاهها و مکاتب مختلف فلسفی
۴۹	خلاصه فصل	۳۹	فلسفه ایدئالیسم و تربیت بدنی و ورزش
۵۰	خودآزمایی	۴۱	فلسفه ناتورالیسم و تربیت بدنی و ورزش

۵۱

فصل ۴ مبانی تربیتی و ارزش شناسی تربیت بدنی و ورزش

۵۹	(ب) نظریه ذهنی یا شخصی	۵۱	مفهوم تربیت
۵۹	(ج) نظریه نسبی	۵۲	فلسفه تربیت
۵۹	(د) نظریه رابطه ای	۵۲	هدف تربیت
۵۹	(ه) نظریه زمینه ای	۵۳	جایگاه انسان و تربیت
۶۰	طبقه بندی ارزشها	۵۴	مبانی تربیت
۶۰	ارزشهای ذاتی و عرضی	۵۴	اصول تربیت
۶۰	ارزشهای نسبی و مطلق	۵۵	اصول و مبانی تربیتی در ورزش
۶۱	ارزش شناسی در تربیت بدنی و ورزش	۵۷	چیستی ارزش و ارزش شناسی
۶۱	انواع ارزشها در ورزش و تربیت بدنی	۵۸	ماهیت ارزشها
۶۱	(الف) ارزشهای زیستی و مادی ورزش	۵۸	(الف) نظریه عینی

۶۴	خلاصه‌ی فصل	۶۲	ب) ارزش‌های اخلاقی ورزش
۶۴	خودآزمایی	۶۳	ج) ارزش‌های هنری و زیبایی‌شناسی ورزش

فصل ۵ مبانی روان‌شناختی تربیت‌بدنی و ورزش

۷۳	پرخاشگری و ورزش	۶۶	نیازهای روانی و ورزش
۷۳	هوش هیجانی و ورزش	۶۶	روان‌شناسی ورزش
۷۵	خلاصه‌ی فصل	۶۷	انگیزش و ورزش
۷۶	خودآزمایی	۶۹	اضطراب و ورزش
		۷۱	شخصیت و ورزش

فصل ۶ مبانی اجتماعی و فرهنگی ورزش و تربیت‌بدنی

۸۴	الف) کارکرد جامعه‌پذیری	۷۷	تعریف فرهنگ
۸۴	ب) کارکرد اجتماعی-عاطفی	۷۸	فرهنگ و ورزش
۸۵	ج) کارکرد رشد شخصیت اجتماعی	۷۹	نقش کمک‌کننده‌ی ورزش در سلامت اجتماع
۸۵	د) کارکرد انسجام‌دهی و یکپارچه‌سازی	۷۹	نقش ورزش در تغییر فرهنگ
۸۵	هـ) کارکرد جابه‌جایی طبقه‌ی اجتماعی	۷۹	اهمیت اجتماعی ورزش
۸۵	و) کارکرد کسب وجهه‌ی اجتماعی	۸۰	الف) ورزش به‌عنوان بخشی از زندگی اجتماعی
۸۶	ز) کارکرد سیاسی	۸۰	ب) ارتباط ورزش با ایده‌های اصلی و معنای زندگی
۸۷	خلاصه‌ی فصل	۸۱	ج) ارتباط ورزش با نهادهای اصلی زندگی اجتماعی
۸۸	خودآزمایی	۸۲	جامعه‌شناسی ورزش
		۸۴	کارکردهای اجتماعی ورزش

فصل ۷ مبانی سیاسی تربیت‌بدنی و ورزش

۹۷	ورزش و صلح جهانی	۹۰	ورزش سیاسی و سیاست ورزشی
۹۹	ورزش بین‌رشته‌ای - اجتماعی	۹۱	مسئولیت‌ها و ابزارهای سیاسی ورزش
۱۰۰	ورزش و مقامات با استعمار	۹۱	کارکردهای سیاسی ورزش
۱۰۳	ایدئولوژی سبک ورزش	۹۲	ورزش، هویت ملی و ناسیونالیسم
۱۰۵	خلاصه‌ی فصل	۹۴	کسب پرستیژ و وجهه‌ی بین‌المللی
۱۰۵	خودآزمایی	۹۵	دیپلماسی ورزشی

فصل ۸ مبانی اقتصادی تربیت‌بدنی و ورزش

۱۱۲	الف) ورزش به‌عنوان کالای مصرفی ناپایدار	۱۰۷	اقتصاد ورزش
۱۱۳	ب) ورزش به‌عنوان کالای مصرفی بادوام	۱۰۸	محصولات در اقتصاد ورزش
۱۱۳	ج) ورزش به‌عنوان کالای سرمایه‌ای	۱۰۹	الف) قابل لمس بودن
۱۱۴	عرضه و تقاضا در ورزش	۱۰۹	ب) پایداری و دوام
۱۱۷	سهم اقتصادی ورزش	۱۰۹	ج) زوال‌پذیری
۱۱۸	توسعه‌ی اقتصادی از طریق ورزش	۱۰۹	د) تفکیک‌پذیری
۱۲۰	خلاصه‌ی فصل	۱۱۰	بازار اقتصادی ورزش
۱۲۰	خودآزمایی	۱۱۲	ورزش به‌عنوان یک کالا

واژه نامه

نمایه

منابع و مأخذ

۱۳۱

۱۳۲

۱۳۴